

HAJDÚ-BIHARI

XXXVIII. ÉVFOLYAM

141. SZÁM

ÁRA: 1,40 FORINT

1981. VI. 18., CSÜTÖRTÖK

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

NAPLÓ

Nyári munkalehetőség több mint hatezer diáknak

Ezekben a napokban tartják az iskolai tanévzáró ünnepeket, s aztán már hivatalosan is megkezdődik a diákok nyári pihenése. A tervek, célok valóra váltásához, a nyaralás örömeihez persze pénzre is szükség lesz — jól jön egy kis kereset. A diákok az iskoláktól kapott munkavállalási engedélyekkel helyezkedhetnek el a nyári szünetben. A Hajdú-Bihar megyei Tanács munkügyi osztályán pedig már összesítették az üzemek, vállalatok, termelőszövetkezetek foglalkoztatási igényeit.

Idén némi csökkenés tapasztalható a munkalehetőségekben. Tavaly 3159 VIII. osztályos általános iskolás foglalkoztatására volt igény a megyében, idén 3041 tanuló várna. Az elmúlt évben 2776 középiskolást kértek a munkahelyek, idén 2730-at hívnak. 1980-ban 417 főiskolásnak, egyetemistának ajánlottak munkalehetőséget, idén viszont 330 az igény.

Ezekhez az adatokhoz tegyük hozzá azt is, hogy az elmúlt éven 15 százalékkal több diákot foglalkoztattak az üzemek, vállalatok, termelőszövetkezetek a jelzett igényeknél. Általános tapasztalat, hogy több vállalat,

amely is jelent be igényt — saját dolgozóinak gyermekeit alkalmazza.

A foglalkoztatási igények a megyében az alábbiak szerint oszlanak meg: Debrecenben 1485 középiskolás, 298 főiskolás, egyetemista és 268 nyolcadikos számára van munkahely, Hajdúböszörményben 134 középiskolás és 479 nyolcadikos munkájára lesz szükség, Hajdúnánáson 330 középiskolás és 613 nyolcadikos helyezkedhet el, Hajdúszoboszlón 35 középiskolásra, egyetemistára és 15 nyolcadikosra van szükség, Berettyóújfaluban 116 középiskolást és 120 nyolcadikost várna a munkahelyek. A berettyóújfalui járásban 335 középiskolás, 6 főiskolás, egyetemista és 594 nyolcadikos számára lesz munkahely. A debreceni járás községeiben 295 középiskolás, 8 főiskolás, egyetemista és 952 nyolcadikos munkájára számíthatnak. A püspökkladányi járásból nem futott be egyetlen egy igény sem.

Végezetül lássuk a munkahelyeket! Debrecenben a Konzervgyár és a ZÖLDERT kivánja a legtöbb diákot foglalkoztatni. A Debreceni Konzervgyár 500 középiskolást, 40 főiskolást, egyetemistát,

tát, a ZÖLDERT pedig 400 középiskolást, 50 főiskolást, egyetemistát vár. A Béke Termelőszövetkezet 100 középiskolást és 50 nyolcadikost kíván foglalkoztatni. Az Alföldi Nyomdában 60 középiskolás, 60 főiskolás, egyetemista és ugyancsak 60 nyolcadikos alkalmazására lesz lehetőség.

Hajdúböszörményben a Béke Termelőszövetkezet 240 nyolcadikosnak teremt munkahelyet, a Bocskai Tsz 80 középiskolást és 90 nyolcadikost kíván foglalkoztatni.

Hajdúnánáson az állami gazdaságban 250 középiskolást és 200 nyolcadikost dolgozhat, míg a Micsurin Termelőszövetkezetben 80 középiskolásra és 160 nyolcadikosra számíthatnak. Az Új Élet Tsz 200 nyolcadikosnak teremt munkahelyet.

Hajdúszoboszlón a gyógyfürdőben 10 középiskolás, 8 főiskolás, egyetemista és 12 nyolcadikos dolgozhat, az Építő- és Vegyipari Szövetkezet 20 középiskolást, 10 főiskolást, egyetemistát alkalmaz.

Berettyóújfaluban a Dózsa Termelőszövetkezet 100 nyolcadikosra, a Ruhaipari Szövetkezet pedig 90 középiskolásra számít.

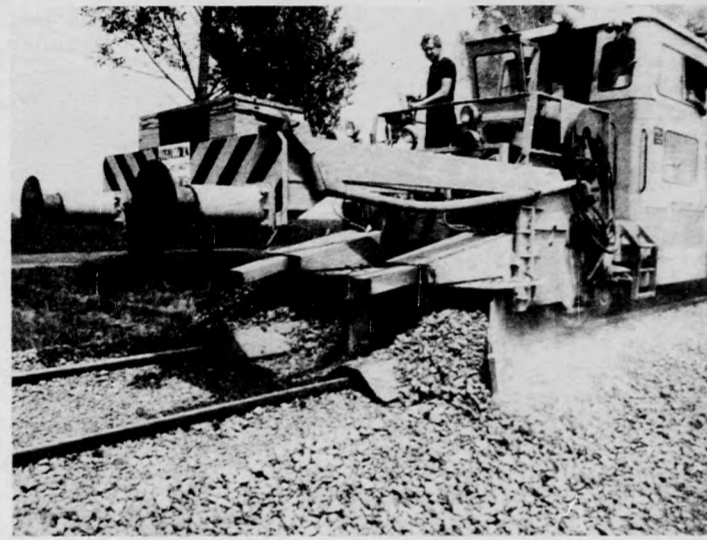
Ülést tart a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának ülést június 18-ra összehívták. A Politikai Bizottság az időszerű nemzetközi kérdésekről szóló tájékoztató és az 1981. évi népgazdasági terv eddigi végrehajtásának tapasztalatait összegező jelentés megvitatását javasolja a Központi Bizottságnak. (MTI)

Sáránd és Nagykereki között felújítják a vasutat

Több mint 600 millió forintos tervet teljesít az idén a MÁV Debreceni Építési Főnöksége. A munkák jelentős része egyes vasúti pályák, pályaszakaszok felújításából, a vágányok cseréléséből adódik. Jelenleg Sáránd és Nagykereki között dolgoznak, az idén több mint 10 kilométer hosszúságú vasúti pályát újítanak föl. A régi, korszerűtlen felépítmény a tehervonatoknak 30, a személyvonatoknak 40 kilométeres sebességet engedett meg mindössze, s a tengelynyomás sem haladta meg a 12 tonnát. A felújítás után az óránkénti sebesség 60 kilométerre növelhető, s a tengelynyomás 18—20 tonna is lehet.

A vasútvonal felújítási ter-

Az ágyazatot nagyobb tengelynyomás elbírására tömörítik

Lassan végéhez közeledik a debreceni vasúttállomáson a vágányok átépítése, már csak a befejező munkálatok vannak hátra.

Idéi nagy munkájuk lesz a debrecen-apafai szakaszon a vágányok cseréje. Ez elsősorban a pályaszakaszon található hét útkereszteződés miatt igényel rendkívüli szervezést. Néhány nap múlva Szabolcs-Szatmár megyében, Sóstóhegy és Kemece között 6,5 kilométer hosszúságban megkezdik a vasúti felépítmény cseréjét.

Az építési főnökség dolgozó az idén hat vasúti hidat korszerűsítését végzik el. Az összesen 20 millió forintos munkán kívül jelentős a magasépítő részleg tevékenysége is. Különböző vasúti létesítményeket, felvételi épületeket, kisebb állomásokat korszerűsítettek, illetve építettek. A magasépítő részleg 30 millió forintos tervében szerepel a hajdúnánási vasúttállomás újjávarázslása is, az új felvételi épületet a vasutasnap tiszteletére fogják átadni.

Jelenleg vasútpótló autóbuszok szállítják az utasokat azokon a szakaszokon, ahol a pálya korszerűsítése miatt nem közlekedhetnek a vonatok. Így a Sáránd-Nagykereki közötti szakasz egy részén és a debrecen-füzesabonyi vasútvonal egy részén a 6-os Volán autóbuszai szállítják az utasokat. Az autóbuszokat alkalmanként az építési főnökség járműparkjának autóbuzsai helyettesítik. 240 közúti járműve van a főnökségnek, ezek jelentős része a vasúti pályák korszerűsítéséhez szükséges anyagot szállítja.

Munkában a szintre emelő automata gép

veit is az építési főnökség szakemberei készítik, s jelenleg közel nyolcvan dolgozó a pályaszakaszokon. Leszedik a síneket, a régi ágyazatot szétterítik, tömörítik, majd az új ágyazat elkészítése után lefektetik a Budapest-Záhony közötti vasúti fővonalról kikerült, használt, de erre a pályaszakaszra még évekig alkalmas síneket. Egy kilométer pálya építése új anyagból több mint ötmillió forint. A használt sínek felhasználásával a költségek két és fél millió forintra csökkennek. A nagykereki vonal felújítása 1982-ben és 83-ban is folytatódik. Még a VI. ötéves terv folyamán a Sáránd-Létavértes közötti vasútvonalat is felújítják.

Ebben az esztendőben a Debreceni Építési Főnökség különböző fő- és mellékvonalakon 60 kilométer hosszúságú vasútvonalat korszerűsít. Ezenkívül 130 kitérőt újítanak fel.

Az elkészült szakaszok szintezése engedhetetlen (Fotó: Iklódy)

A KÁNIKULAI NAPOK MÉRLEGE:

Ivóvízben nem volt hiány

Bár a napokban hűvösebbre fordult az idő, az előző ideig 30 fok körüli hőmérsékleten delelt a nap.

Hogyan alakult Debrecenben az ivóvízfogyasztás? — erről kértünk tájékoztatást Molnár Lászlótól, a Debreceni Víz- és Gyógyfürdő Vállalat termelési osztályvezetőjétől.

Május 18-tól június 14-ig a vízfogyasztás 2 203 350 köbméter volt. Összehasonlításképp: tavaly ugyanezekkor 1 902 053 köbméter víz fogyott. Idén tehát napi átlagban 81 605 köbméter vízre volt szükség az időszakban, míg tavaly 70 400 köbméter is elég volt. Június 4-én jelentkezett a legnagyobb vízigény, ekkor 94 920 köbméteret használtak fel az üzemek, a vállalatok és a lakosság.

Idén szokatlanul hosszúra nyúlt az első hóhullám, csapadék is alig esett, így aztán a természet hamar próbára tette a vállalat tavaszi felkészülését. A 89 kút 73 ezer köbméter vizet ad naponta, a Tiszántúli Regionális Vízgazdálkodási Vállalat felszíni víztisztítóművéből további 31 ezer köbméter víz érkezik a városba. Ha tehát a napi fogyasztás nem haladja jelentősen túl a százezer köbmétert, nincs zavar. A takarékoskossági szükségességét megértették a vállalatok, üzemek és a lakosság, a nagy meleg

ellenére százezer köbméter alatt maradt a napi vízfogyasztás, vízkorlátozás bevezetésére nem volt szükség.

Mostanában Debrecenben 70—75 ezer köbméter körül alakul a napi vízfogyasztás.

A termelési osztályvezető a továbbiakban elmondta, minden remény megvan arra, hogy később sem kell vízkorlátozást bevezetni Debrecenben. Ami pedig a távolabbi kilátásokat illeti, az év végére elkészül a II. számú vízműtelepen egy 10 000 köbméteres tárolómedence, valamint egy derítő a felszíni vízműnél — így jövőre már tízezer köbméterrel több víz fogadására lesz lehetőség. Az I. számú vízműteleptől a II. számúig 800 milliméteres vezeték továbbítja majd a felszíni vízmű vizét. A II. számú vízműteleptől a Szabadság útjáig épül ki a 800 milliméteres főnyomozeték, innen 600 milliméteres vezeték továbbítja majd a vizet az Árpád térrig.

Jelenleg már két vezetéken érkezik Debrecenbe a felszíni vízműből a víz, ami lényeges biztonságot jelent.

Idén négy új kutat fúrt a vállalat, ezek folyamatosan lépnek üzembe. Jövőre a II. számú vízműtelep körzetében újabb négy kút fúrására kerül sor a megfelelő arány tartása érdekében.

Olvasótáborok a megyében

Szerdán, június 17-én Hajdúsámson Láng-tanyán megnyílt az olvasótábor, melynek résztvevői általános iskolások. Ezzel ismét kezdetét vette megyénkben az utóbbi évek egyik legnépszerűbb nyári közművelődési rendezvénysorozata. Június 22-én Egerben nyílik a Kőlcsey Ferenc olvasótábor a debreceni járás irodalomkedvelő tanulói számára, majd a következő napokban egymás után kezdődnek az egy-két hetes foglalkozások. Hajdú-Bihar megyében ezen a nyáron összesen tizenegy olvasótábor fog működni általában 35—40 résztvevővel, így módon körülbelül 400 általános iskolás, illetve szakmunkástanuló ismerkedhet közelebbről az irodalommal és a valósággal.

A megyei olvasótáborok közül három Egerben kerül sorra, azonkívül Létavértes, Berettyóújfalun, Hajdúböszörményen, Hajdúsámson, Hajdúszoboszlón, Gyula, Nyíradony és Debrecen valamelyik intézménye ad otthont a művelődni vágyó fiataloknak. Az idén ismét megrendezik a cigánytanulók közművelődési tábort, lesz olvasó- és képzőművészeti tábor, nemzetiségi olvasótábor, melynek résztvevői az idő egy részét Berettyóújfaluban, más részét pedig Nagykereki környékén élmenyvárosra, ismereteik gyarapítására felhasználni. Az idén a balmazújvárosiak Veres Péter olvasótáborát (színhelye Gyula) fejezi be július 23-án a rendezvénysorozat.

S. F.

ORDULÓNAPTÁR
Az évvel ezelőtt, 1861. 17-én született, és 85 évvel ezelőtt, 1946-ban halt meg Jones angol zeneszerzőmester.
Volt 15 éves, amikor klarinétosként bebarant az egész országot. An egy vándor operett-vezetője lett, s társulatát szerepelt Angliában, Ausztráliában is. Az az általa szerzett operett dobogóra, s a nagy sikerrel szerepelt a színpadon. A következő évben a londoni színházban lett vezető.

ÜGYELETES SZERKESZTŐ
Tatar Éva
Telefon: 12-144

AN TEVEKENY
T, mit tervez a Csónázás? Ezzel a címmel vitát június csütörtökön 17 órai a Debreceni Körkölcsy Művelődési) a színház vezetői-vezetőinek, újságírók-kritikusoknak és a b) szervek képviselői-vevételével.

NDULÁS. A hajdú-ényi 6. számú Által-iskola I—II. osztályos-ulói a közelmúlt-ebreceni Ruhagyár-ával Debrecenbe és-ágyra kirándultak. tak a ruhagyár Kos-ocialista Brigádjával-nyek tagjai eddig is-ák a gyerekeket.

AI BARTÓK-NA-Gyulai Várszínház-nyáron másodikben-zenei programot. A-arán a Kékszakállú-ára, a tószínpadon- a magyar parasztda- Cantata profána- bemutatására. A Bar-eket június 19-től-estén láthatja, hall-őzőnség.

ITASI MUNKA-MIATT a Bajcsy-utca 3—5. szám- számú autóbusz- június 18-án üzem- július 1-én az-edig ideiglenesen- k a Bajcsy-Zsilinsz-1. szám- el, a Vig-áratához.

lgeiglenes- alomkorlátozás

ecen városi Tanács-ési és közlekedési osz- városi és járási rend-ég a III. országos-ári fesztivál zavár-ositása érdekében az-iglenes forgalomkor-ndeli el:
7-én 20 óráig június-óráig a Kőlcsey Ferenc- Központ előtt levő-óban a parkolás til-
8-án 6 óráig 19-ig a- köruton az Ady End-és a Pallagi út kö-nyármű forgalmát-ányban megtiltják.
9-én 16 óra 30 per-athatólag 19 óráig az-ter-Tanácsközség- len utca útvonalon a- forgalma mindkét-ilos.
E-én 17-től 18 óráig és-óráig 22 óráig a Mester- parkolóban, a Borsodi-ét mindennemű jár-ása tilos.
helyeken várakozó- t a tulajdonosok ter- elősségére elszállitat-

LEMÉNYEK

SZ értesíti a lakossá- Alsó-Józsán, a Vendég- utcákban megépített- tésű hálozatot és- átorállomást június- ltség alá helyezi. Et- onitól a berendezések- etvesélyes, ezért szí- s! (x)
ajtó-töltő, -javító, -műhelyemet Bat- ca 1. sz. alatt meg- Debreczeni Zoltán- mester. Nyitva tartás: -ster. Minden szombaton: - (x)
tó műhelyemet a- 96. szám alól a Sám- l. szám alá áthelyez- ák Gábor. (x)

kesztőség: Debrecen, fon: 12-144 — Felelős- egy évre 400 forint —

Nagy eredményeket hoz a szocialista űrkutatás

ŰRHAJÓSOK KITÜNTETÉSE

MOSZKVA (MTI) — A szovjet űrkutatási program folytatásáról, a Szovjet-Szaljut-program sikereiről beszélt Leonid Brezsnyev szerdán Moszkvában. Az SZKP KB főtájkára, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa Elnökségének elnöke ünnepélyes keretek között nyújtotta át a magas kitüntetésekkel a legutóbbi tartós űr-expedíció két tagjának, Vlagyimir Kovaljonoknak és Viktor Szavinihnak, akik 75 napot töltöttek a világűrben, és két nemzetközi űr-expedíció házigazdái voltak. Az űrhajósok a visszatérés után hosszabb időt töltöttek Bajkonurbán, s a múlt héten érkeztek Csillagvárosba.

Bresznyev beszédében megállapította: a Szaljut űr-állomás immár 3 éve és 8 hónapja kering a Föld körüli pályán, s fedélzetén nagy fontosságú munkát végeztek a szovjet űr-hajósok, a nemzetközi űr-expedíciók tagjai. A közös űrrepülések — tíz szocialista ország űrhajósainak együttes munkája — megmutatták a szocialista országok testvériségének erejét, a béke és a haladás ügye iránt tanúsított odaadást.

A Szovjet-Szaljut-program befejezésével kapcsolatban Brezsnyev megállapította: a végzett munka nagy eredményeket hozott. A geológusok, a meteorológusok, az erdőgazdálkodás és a mezőgazdaság, a talajjavítás és a halászat, a kohászat és a biológia szakértői máris a gyakorlatban használják fel a világűrbeli kapott információkat, s a kozmikus technika a lehető legközelebb

Leonid Brezsnyev magas kitüntetésekkel nyújtotta át a legutóbbi tartós űrrepülés két tagjának, Vlagyimir Kovaljonoknak és Viktor Szavinihnak (Telefotó — TASZS — MTI KS)

módon járul hozzá számos olyan fontos népgazdasági feladat megvalósításához, amelyet az SZKP XXVI. kongresszusa határozott meg. „Most meg kell tennünk a következő lépést, át kell tennünk a folyamatosan működő orbitális tudományos kutatási komplexumok létrehozására, ahol változt személyesen működik” — hangsúlyozta az SZKP KB főtájkára az űrkutatás soron következő feladatairól szólva. Kijelentette: a szovjet űrhajósoknak bőségesen lesz alkalmuk a tudomány és a népgazdaság számára szükséges feladatok megoldására. Brezsnyev meleg szavakkal

szólt Kovaljonok és Szavinih teljesítményéről, és átnyújtotta nekik a Legfelsőbb Tanács Elnöksége által adományozott kitüntetések. Vlagyimir Kovaljonokot Lenin-renddel és — második alkalommal — a Szovjetunió Hősének aranycsillagával tüntették ki. Viktor Szavinih a Szovjetunió Hőse címet, a Lenin-rendet és az aranycsillagot kapta.

A kitüntetett űrhajósok az SZKP KB főtájkára átnyújtották az első űrhajós huszadik évfordulója alkalmából kiadott Gagarin-emlékérem egy példányát, amely velük volt a világűrben.

Marjai József hazaérkezett Moszkvából

Szerdán hazaérkezett Marjai József, a kormány elnökhelyettese, aki Moszkvában részt vett a Szövetség gazvezeték építésében való együttműködést koordináló kormányközi bizottság záróülésén. Az ülésen rendezték és lezárták a Szövetség gazvezeték építésével összefüggő szervezeti, anyagi és pénzügyi kérdéseket, és az alapmegállapodásokkal összhangban rögzítették a gazvezeték folyamatos működtetésének feltételeit.

Az ülésszak ideje alatt a kormány elnökhelyettese megbeszélést folytatott Nyikolaj Talizinnal, a Szovjetunió minisztertanácsa elnökhelyettesével és más felelős szovjet vezetőkkel a magyar-szovjet gazdasági együttműködés időszerű kérdéseiről.

Marjai Józsefet a Szeremetyevói repülőtérén Konsztantyin Katusev szovjet miniszterelnök-helyettes búcsúztatta.

Hazaérkezett a szakszervezeti küldöttség Helsinkiből

Szerdán Gáspár Sándornak, a SZOT főtájkára vezetésével hazaérkezett a magyar szakszervezeti küldöttség Helsinkiből, ahol részt vett a finn szakszervezetek szövetsége (SAK) XII. kongresszusán.

A kongresszuson részt vevő külföldi szakszervezeti vezetők és nemzetközi szakszervezeti szövetségek vezetői véleményeserét folytatták a szakszervezetek feladatairól s arról, hogy mit tehetnek a béke megőrzése, az enyhülés és leszerelés érdekében. (MTI)

Manila vendégei

Egyelőre csupán a házigazda elégedett. Ferdinand Marcos ugyanis nagyarányú győzelmet aratott az elnökválasztáson, s így újabb hat évre biztosította posztját a Fülöp-szigetek államának élén. Korántsem ilyen magabiztosak Manila vendégei: az ASEAN, a Délkelet-ázsiai Országok Szövetsége tagállamainak külügyminiszterei, akik szerdán kezdtek meg tanácskozásukat. A jövő hónapban ugyanis az ENSZ égisze alatt egy Kambodzsa-val foglalkozó értekezletet tartanak. Erre a szövetségnek közös álláspontot kellene kialakítania, annál is inkább, mert a konferencia összehívását épp ők szorgalmazták. Annak idején a világszervezet múlt évi ülészaka 97 szavazattal 23 ellenében, 22 tartózkodás mellett el is fogadta, hogy „a Kambodzsa-probléma megoldására” összehívják a tanácskozást.

Csak hogy azóta sok minden megváltozott. Az ASEAN-tagállamok közül Malaysia, a Fülöp-szigetek és Indonézia fenntartja ugyan igényét, hogy az állítólagos kambodzsa problémákat megvitassák, ám szeretne mielőbb párbeszédet is kezdeményezni az indonéz szocialista országokkal. Belátták ugyanis, hogy Kína veszélyeztetni jelenleg a térség stabilitását, Thaiföld és Szingapúr — az úgynevezett kemény vonal képviselői — viszont változatlanul Hanoi-t vádolják agresszióval. Abban nincs nézetkülönbség az ASEAN-ban, hogy a Pol Pot-féle vezetést tartják változatlanul Kambodzsa törvényes képviselőjének. Arról, hogy a Pol Pot-isták milliókat lemészárolták, s az országot valósággal a középkorba taszították vissza, nem hajlandóak tudomást venni. Arról sem, hogy a forradalmi erők hogyan konszolidálják az ország helyzetét.

Az ASEAN külügyminiszteri értekezletét megelőzően Phnom Penhben találkozott a három indonéz ország, Vietnam, Laosz és Kambodzsa diplomatáinak vezetője. Nyilatkozatukban ismét elvetették a Kambodzsa-val foglalkozó nemzetközi konferencia létjogosultságát. Álláspontjuk világos: a találkozó — még az ENSZ égisze alatt is — mindenképpen beavatkozás egy független, szuverén állam belügyeibe. Ami az ASEAN néhány tagállamának az indonéz országokkal folytatandó párbeszédigényét illeti, a Phnom Penh-i eszmecsere az a vélemény alakult ki, hogy helyes lenne két-, illetve többoldalú találkozótak rendezni. Ugyanakkor, nem zárkoznak el egy regionális értekezletől, s — az eredményeket garantálódó — a későbbiekben összehívandó nemzetközi konferenciától sem.

Pekingi tárgyalásairól hazafelé tartva Haiq amerikai külügyminiszter is Manilában vendégeskedik. Pénteken vele is találkoznak az ASEAN-politikusok. Félő azonban, hogy az USA szándékai a térséget illetően már előbb is érvényesülnek a szövetség külügyminiszteri konferenciáján. Ezeket a törekvéseket pedig nem fedi homály: Washington — jobban, mint valaha — Peking álláspontját támogatja Kambodzsa-val kapcsolatban. S ez a körülmény aligha enged teret a józabb, realitáris megközelítéseknek az ASEAN konferenciáján.

Gyapay Dénes

BUGACI RACKANYAJ

Változó

Az 1980. évi népszámlálási adatait böngészve fontos, a népszámlálási adatok változásait figyelhetjük meg a társadalmi különböző területein. Például, hogy a 70-es években a nyugdíjasok és gyermekgondozási segélyesek (szakmai kifejezés inaktív keresők) számaránya az országban jelentősen emelkedett, míg az időskorúak csaknem felére csökkent. Ugyanakkor az aktív keresők száma, illetve a lakosságban belüli aránya is csökkent némi mértékben. Ennek oka egyrészt az, hogy ebben az évtizedben jelentősen megnőtt a munkanélküliség, másrészt a népesség csökkenésének az utánpótlás hiánya miatt. (A 60-as évek demográfiai hullámváltása miatt kisebb létszámú munkások álltak munkába, ugyanakkor a fiatalok többen tanulnak tovább, amiért is kitolódik munkásságuk időpontja.) Mindezt emellett növekedett a korai elhalálozás, s a nyugdíjkorhatárának emelkedése.

Az aktív keresők lakosságban belüli arányának többlet csökkenését okozta a kedvezőtlen nyugdíjkiadások kiterjesztése és a rokkantnyugdíjasok számának emelkedése. Míg az elhalálozottak a társadalom között szociális gondoskodást jelzik, a rokkantnyugdíjasok nagy száma (jelenleg 300 ezer) arra hívja fel a figyelmet, hogy még sok

Reagan védelmébe vette az agresszor Izraelt

WASHINGTON (MTI) — Ronald Reagan amerikai elnök keddi sajtóértekezletén tett kijelentései közül elsősorban azok a mondatok keltek fel, amelyekkel az elnök kifejezetten védelmébe vette a Bagdad melletti iraki atomreaktor ellen intézett izraeli légitámadást. Menahem Begin izraeli miniszterelnök még kedden sietett leszögezni egy választási gyűlésen: az amerikai elnök kijelentései igazolták a június 7-i izraeli légitámadás jogosságát.

Reagan a Fehér Házból tartott sajtóértekezletén kijelentette: „Izraelnek oka volt a nyugtalanságra” Irak nukleáris fejlesztési programja miatt, és „őszintén hittem, hogy önvédelmi akciókat hajtott végre” a Bagdad melletti atomreaktor lebombázásával.

rámutatva, milyen következményei vannak annak, hogy Washington katonai, gazdasági és politikai támogatásban részesíti Tel Avivot. Malmierca felolvasta az elnök közzétett nyilatkozatát. Ez arra szólítja fel a Biztonsági Tanácsot, hogy az ENSZ alapokmányának VII. fejezete értelmében rendelkezjen a kötelező érvényű szankciókat Izrael ellen.

Szadun Hammedi iraki külügyminiszter az iszlám országok nyilatkozatát ismertette. Ez mint állami terrorizmust erőteljesen elítéli az izraeli támadást, és azt követeli, hogy Izrael fizessen megfelelő kártérítést az iraki atomreaktor lerombolásáért.

Megalakult az új csehszlovák kormány

PRAGA — Az újonnan megválasztott csehszlovák szövetségi gyűlés (parlament) szerdai alakuló ülése után az ország alkotmányának rendelkezései szerint Lubomír Strougal, Csehszlovákia szövetségi kormányának elnöke benyújtotta a kormány lemondását Gustáv Husák köztársasági elnöknek. Az elnök a lemondást elfogadta, és köszönetet mondott a távozó kormány munkájáért. Egyúttal kinevezte az új szövetségi kormányt, amelynek összetétele nagyrészt megegyezik az eddigivel.

Tovább romlott a lengyel gazdasági helyzet

Az amerikai elnök kijelentése olyan időpontban hangzott el, amikor az ENSZ Biztonsági Tanácsa éppen az izraeli támadásról vitázik. Az amerikai elnök állásfoglalása nyilvánvalóan előrevetíti, hogyan szavaz majd az Egyesült Államok képviselője, és minden bizonnyal hatással lesz Washington szövetségeseinek magatartására is.

A Biztonsági Tanácsban

NEW YORK (MTI) — Az ENSZ Biztonsági Tanácsa kedden délután folytatta vitáját az iraki atomreaktor ellen végrehajtott izraeli légitámadásról. A felszólalók többsége rámutatott arra, hogy Washington és Tel Aviv katonai-politikai szövetsége a fő oka a közelkeleti helyzet újbóli kiéleződésének.

Szíria képviselője rámutatott: az Egyesült Államok azáltal, hogy fegyvereket szállít Izraelnek, nemcsak Irakot, hanem a többi arab országot is fenyegeti.

Az el nem kötelezett országok nevében Isidoro Malmierca kubai külügyminiszter ítélte el az izraeli akciókat,

Varsó (PAP) — Lengyelországban május hónapban tovább romlott a gazdasági helyzet — állapítja meg a lengyel statisztikai hivatal. A hivatal jelentése szerint az ország összesített ipari termelési értéke 18,3 százalékkal volt kisebb idén májusban, mint az elmúlt év azonos hónapjában.

A legsúlyosabb visszaesés a kőszéntermelésben, valamint az elektromos energia termelésében következett be; szénből az elmúlt hónapban 12,9 millió tonnát bányásztak Lengyelországban, ez 27,7 százalékkal kevesebb, mint egy évvel korábban. Az elektromos energia termelésében 8,6 százalékos volt májusban az egy évvel korábbihoz viszonyított visszaesés, de mind az energia-, mind a széntermelés tekintetében a termelés csökkenése a megelőző hónaphoz képest nagyobb volt, mint a korábbi hónapban.

A lengyel kohászat viszont — a kőszéntermelés kivételével — valamennyi fontosabb termék esetében teljesítette az öt hónapra szóló tervet. Szénből a szükséges-

nél félmillió tonnával kevesebb állt a kohászok rendelkezésére, emiatt a tervezett 308 ezer tonnával kevesebb kokszt állítottak elő.

Sikeresen alakult az ágazati exportja mind a tőkés, mind a szocialista országok felé. A szocialista országokba irányuló szállítások — mint a PAP jelenti — a megkötött megállapodásoknak megfelelően történnek.

Kedvezőtlenné alakult a mezőgazdasági termelés: a vágómarha beszállítása például 23,8 százalékkal volt kevesebb, mint egy évvel korábban, a tej esetében a csökkenés 10,2 százalékos volt.

Az export az elmúlt év májusához képest 19,8 százalékkal, az import pedig 19,9 százalékkal csökkent. Ezen belül a szocialista országokba irányuló kivitel 21,5 százalékkal, a tőkés országokba irányuló pedig 17,6 százalékkal esett vissza. A szocialista országokból származó behozatal 12,3 százalékkal, a tőkés államokból származó import pedig 28,9 százalékkal csökkent.

Csehszlovák polgári védelmi delegáció Hajdú-Biharban

Június 16-án Michal Lajcak mérnök-vezetőséggel csehszlovák delegáció érkezett a megyei tanács hajdúszoboszlói oktatási bázisára, hogy tanulmányozza a polgári védelmi felkészítés magyarországi módszereit. A delegáció tagjai: Frantisek Plevka mérnök-vezetőséggel, Karol Slajek mérnök, Jozef Peterka mérnök-vezetőséggel és Václav Macek szakmérnök. A delegációt Hoffer Imre ezredes, Molnár Miklós alezredes, s Hirosi Ferencné, az Országos Tervezési Főosztály vezetője és Terhivatal főmunkatársa és Berge Mihály alezredes kísérik.

Befejeződött a Képző- és Iparművészek Szövetségének közgyűlése

Szerdán befejeződött a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének XI. közgyűlése. A második napján folytatódott a vita az elnökség írásbeli jelentése és szóbeli kiegészítése fölött.

A tanácskozáson felszólalt Kornidesz Mihály, az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezetője. Tolmácsolta az MSZMP Központi Bizottságának üdvözlését, majd arról szólt, hogy a művészeteknek — a képző- és az iparművészetnek is — fontos társadalmi hivatásuk van: az életet kell vizsgálniuk, és azt kell visszatükröznüök.

A művészetek másik, igen fontos jellemzője, hogy az emberhez fordulnak, az embert segítik. Ebben a szolgálatban teljesedik ki a művészetek humanizmusa általában, s a társadalomhoz fűződő személyes kapcsolat értelmezésében konkrétan is. Közéleti és életmód-befolyásoló az a szerep is, amelyet a jó közérzet megteremtéséről vállal a művész.

A továbbiakban leszögezte: kulturális, politikai elveinkben és céljainkban nincs szükség változtatásra. Inkább

arra kell törekedni, hogy a feladatokat következetesebben oldjuk meg. Szükséges például a szocialista művészet eddiginél hatékonyabb támogatása, s ebben a szövetségnek is fontos tennivalói vannak. A párt politikai törekvéseinek lényege, hogy a művészet fejlődésével összhangban erősítse a tömegek és a kultúra kapcsolatát.

Végezetül Kornidesz Mihály a művész és a kritikus együttes, közös munkájára hívta fel a figyelmet. Hangsúlyozta: a művészetnek értenie kell a valóságot, a kritikának pedig a valóságot és a művészetet is.

A kétnapos vitában harmincötven szóvalalt fel. Ezután Kiss István elnök összegezte a vitát, majd határozathozatal következett. A közgyűlés elfogadta az írásos dokumentumokat s a tanácskozáson előterjesztett határozati javaslatokat. A közgyűlés megválasztotta a szövetség vezetőtestületét — 64 tagú választmányt —, amely a hagyományoknak megfelelően, későbbi időpontban, ugyancsak szavazással dönti el, kik lesznek a szövetség vezető tisztviselői. (MTI)

Röviden

NEW YORK (TASZS) — Szokatlan erejű vihar tombolt az Egyesült Államok déli és középső részén. A forgószél károsította eddig 23 emberéletét követelt, több százan megsérültek, és ezek váltak hajléktalanná. A szél erőssége helyenként meghaladta a 160 kilométeres óránkénti sebességet. Több ezer lakóház és középület dőlt össze vagy ronggódott meg. Medrűkből kiáradt folyók nagy területet öntöztek el. Az anyagi kár több százmillió dollár.

PEKING — Haiq amerikai külügyminiszter kedden befejezte háromnapos látogatását, és szerdán délelőtt elutazott Pekingből.

NEW YORK (AP) — Hat és fél millió dolláros kártérítést ítélt meg egy szövetségi bíróság annak a fiatal görög kereskedelmi tengerésznek, aki az 1975-ben a Kennedy repülőtérén történt repülésbalesetnél követelt kártérítésben kétoldali végtagbontásban szenved. Az összeg 60 százalékát egy harlemi kórháznak kell kifizetnie a szakszerűtlen gyógykezelés miatt, míg a fennmaradó 40 százalék a légitársaságot terheli.

BOGOTA (AP) — Kilenc fegyvertelen egyetemista kedden délután — politikai menedékként — elmenekült Mexikó bogotai nagykövetségébe, és éhség-sztrájkba kezdett. Követeléseik: nyissák ki újból a közelmúlt diákvárgásai miatt bezárt hat egyetem, engedjék szabadon három akkor bebörtönzött társukat.

A Dél-Dunántúlon már aratnak

Aratnak a Dél-Dunántúlon, Baranyában, Somogyban, Tolnában. Az elmúlt hetek, napok szokatlanul forró időjárása meggyorsította a kalászás érést, így egy héttel korábban kezdődött az őszi arpa betakarítása, mint más esztendőben.

Vasutas fiatalok vetélkedője

A MÁV debreceni üzemi KISZ-bizottság 1981-től a vasúti területén élő KISZ-bizottságok részén sportversenyeket hirdet meg. A kétnapos vetélkedő megnyitóját június 12-én 15 órakor volt a debreceni MÁV-állomás nagy oktatótermében. Ezután a résztvevő csapatok (Nyíregyháza, Mátészalka, Püspökföld, Debrecen és Szolnok) szellemi vetélkedésre került sor, mely ismerkedést követően a sportrendezvények június 13-án délelőtt rendezték meg DMVSC-pályán.

A kétnapos rendezvény célja az volt, hogy a fiatalok megismerjék egymást, az üzemi gazdasági, politikai munkáját.

A versenysorozatba ösztentett első a debreceni üzem, második Nyíregyháza, harmadik Szolnok csapata lett.

degei

gedett. Ferdinand met aratott az el- biztosította poszt- Korántsem ilyen ASEAN, a Délkelet- ainak külügyi- tanácskozásukat. Z észre alatt egy tartanak. Erre a ene kialakítania, a összehívását épp ilágszervezet múlt nében, 22 tartózk- Kambodzsá-problé- eszközt.

megváltozott. Az a Fülöp-szigetek t, hogy az állítóla- assák, ám szeret- yezni az indokinaí gyanis, hogy Kína olilitását. Thaiföld ény vonal képví- vádolják agresz- g az ASEAN-ban, áltózatlanul Kam- Arról, hogy a Pol a országát való- a, nem hajlandók rradalmi erők ho- et.

kezelését megel- három indokinaí zsa diplomáciájá- mét elvetették a konferencia lét- találkozó — még ppen beavatkozás lügyeibe. Ami az kinaí országokkal a Phnom Penh-i ki, hogy helyes zókat rendezni. egionális értekez- ndó — a későbbi- erenciától sem.

Haig ameri- dégeskedik Pén- politikusok. Felső térséget illetően ég külügyi minisz- eket pedig nem mint valaha — odzsával kapcsos- teret a józa- ASEAN konfe-

Gyapay Dénes

öviden

ORK (TASZSZ) — erejű vihar tom- vesült Allamok déli yugati részén. A l kísért vihar ed- nberéletet követelt, an megsérültek, és ltak hajléktalaná- ssége helyenként a 160 kilométer- kénti sebességet. er lakóház és köz- t össze vagy ron- meg. Medrűkből lyók nagy terüle- tek el. Az anyagi százmillió dollár.

Haig amerikai aszter kedden be- romnapos látoga- zerdán délelőtt el- kimgből.

ORK (AP) — Hat tíó dolláros kárte- meg egy szövetsé- annak a fiatal gö- edelmi tengerész- z 1975-ben a Ken- tőtéren történt re- seltenség követ- étoldali vértagbé- zenyved. Az összeg kát egy harlemi kell kifizetnie a en gyógykezelés a fennmaradó 40 légitársaságot ter-

(AP) — Kilenc egyetemista lután — politikai ot kérve — el- Mexikó bogotai égét, és éhség- kezdett. Követel- ik ki újból a kö- kzaavargásai miatt egyetemet, enged- on három akkor t társukat.

Dunántúlon aratnak

Dél-Dunántúlon, Somogyban, z elmúlt hetek, tlanul forró idő- vorszította a kalá- gy egy héttel ko- dított az őszi ár- asa, mint más a.

BUGACI RACKANYÁJ

A kiskunfélegyházi Lenin Termelőszövetkezet szabadtar- tásos szürkegyulája és rackanyája egész évben Bugacon, a nemzeti park területén tartózkodik. Ősi, nemzeti értékeinket az idén is látogathatja a közönség.

A képen: járatták a rackanyáját. (MTI-fotó: Kozák Albert felvétele — KS)

Változó idő, változó társadalom

KERESŐK ÉS ELTARTOTTAK

Az 1980. évi népszámlálás adatait böngészve fontos, tanulságos változásokat figyelhetünk meg a társadalom különböző területein. Ilyen például, hogy a 70-es évtizedben a nyugdíjasok és a gyermekgondozási segélyen levők (szakmai kifejezéssel: inaktív keresők) száma és aránya az országban jelentősen emelkedett, míg az eltartottak száma ugyanezen időszakban csaknem félmillióval csökkent. Ugyanakkor az aktív keresők száma, illetve a lakosságban belüli aránya is csökkent némileg. Ennek oka egyrészt az, hogy ebben az évtizedben jelentősebb munkaerő-tartalék már nem volt, másrészt mert csökkent az utánpótlás a fiatalok sorából. (A 60-as évek demográfiai hullámvölgye miatt kisebb létszámú korosztályok álltak munkába, és ugyanakkor a fiatalok közül többen tanulnak tovább, amiért is kitolódik munkába állásuk időpontja.) Mind- emellett növekedett az idős korúak száma, s a nyugdíj- jogosultság általánosság vá- lásával, valamint a tsz-tagok nyugdíjkorhatárának foko- zatos csökkentésével tovább nőtt a nyugdíjasok aránya.

Az aktív keresők lakossá- gon belüli arányának továb- bi csökkenését okozta a kor- kedvezményes nyugdíjazás kiterjesztése és a rokkantsá- gi nyugdíjasok számának emelkedése. Míg az előbb felsoroltak a társadalom fo- kozott szociális gondoskodá- sát jelzik, a rokkantnyugdí- jasok nagy száma (jelenleg 300 ezer) arra hívja fel a fi- gyelmet, hogy még sok ten-

nivaló van a munkakörül- mények javítása, az ember- hez méltó munkafeltételek kialakítása, a balesetek és a munkahelyi ártalmak meg- előzése terén.

A felsoroltakat figyelembe véve 1980 elején az ország lakosságának egyötöde, meg- közelítően 2 millió 200 ezer ember tartozott az inaktív keresők csoportjába.

Az eddig elmondottakat az alábbi táblázat szemlélteti:

Év:	Aktív keresők	Inaktív keresők	Eltartottak
1960.	47,8	4,4	47,8
1970.	48,3	13,5	38,2
1980.	47,3	20,5	32,2

A számok azt is tükrözik, hogy a gazdasági fejlődés következtében az elmúlt 20 évben jelentősen csökkent az eltartottak aránya, vagyis a keresőknek a korábbinál lé- nyegesen kevesebb személy közvetlen eltartásáról kell gondoskodniuk.

Jelenleg az ország férfi- lakosságának több mint 55 százaléka aktív kereső. A munkabíró korban levő 15-59 év közötti férfiak teljes foglalkoztatottsága gyakor- latilag több évtizede megva- lósult — jelenleg 87,5 száza- lék —, a hiányzó 12,5 száza- lékot a továbbtanuló fiatal- lok, továbbá a rokkantsági és kordkedvezményes nyugdí- jasok teszik ki.

A fiatal férfiakból kikerü- lő munkaerő-utánpótlás már hosszabb ideje nem fedezi a nyugdíjazásból és az elhalá-

lozásból adódó hiányt. Ez az oka annak, hogy bizonyos foglalkozások egyre inkább elnőiesednek. A korábbi évtizedekben a nők fokozott munkába állítása bizonyos ideig jelentős munkaerő-tar- talékt nyújtott, de ma már az ország 15-54 év közötti nőlakosságának csupán egy- tizede eltartott. A munkaké- pes korú nők 71 százaléka aktív kereső, és a jelenleg gyermekgondozási segélyen levőket is beszámítva ez az arány 80 százalék. E tények társadalmi, gazdasági jelen- tősége mindenki számára nyilvánvaló.

A munkaképes korú lakos- ság foglalkoztatottsági szin- te Budapest a legmagas- sabb; 82 százalék. Pest me- gyében — amely magába foglalja a budapesti agglome- rációt —, továbbá a ha- gymánnyosan ipari jellegű, ugyanakkor fejlett mezőgaz- daságú Fejér megyében 80 százalékos a foglalkoztatott- ság, ez az országos átlag kö- nyvül van. Az utóbbi évtized- ben rohamosan iparosodó, korábban jórészt mezőgaz- dasági jellegű Hajdú-Bihar megyében is 74, Szabolcs- Szatmárbán pedig 72 száza- lékos ez az arány.

A nők foglalkoztatottságá- nak további növelésére Bor- latilag több évtizede megva- lósult — jelenleg 87,5 száza- lék —, a hiányzó 12,5 száza- lékot a továbbtanuló fiatal- lok, továbbá a rokkantsági és kordkedvezményes nyugdí- jasok teszik ki.

A fiatal férfiakból kikerü- lő munkaerő-utánpótlás már hosszabb ideje nem fedezi a nyugdíjazásból és az elhalá-

Gyertyános Zoltán

Ötvenegyezer jalkiáltás

A gyártelep raktára előtt a minden- napi élet zajlott. Szállítómunkások, te- hergépkocsik rakodtak. A cipekedő em- berek egyike megbotlott, elvesztette egyensúlyát, s a zuhanó Oláda tompa recsenésével a lábára esett. Amikor le- emelkedt róla, az összefutott emberek elborzadtak a nyílt csonttörés láttán. Telefon, mentő, kórház, Üzenet a csa- ládnak, szomorúság. A baleset okaként a véletlen jelölték meg a jegyző- könyvben...

Vannak vállalatok, ahol szinte nem múlik el hét, hogy ilyen „véletlen” ne történne. Az állami iparban, építő- iparban, szállításban és hírközlésben a múlt esztendőben 51 ezer üzemi bal- esetet jegyzett fel a statisztika. Öt- venegyezer esetben hangzott fel a sérült jalkiáltása. A valóságban ennél több- ször, mert ha tehetik, egyik-másik vállalatnál mélyen hallgatnak ró- luk — de ez más kérdés.

Az okok nem új keletűek. Szerve- zetlenség, fegyelméletlenség a külön- böző rendszabályok ismételt megsérté- se, kötelező óvintézkedések elmulasz- tása. felelős emberek torz szemléle- te vagy közönye, a beosztott dolgozók lezserisége, hogy csak a legfontosab- bakat jelezzük. Ez a felsorolás azt a benyomást keltheti, hogy az okok ter- mészete miatt gyors javulás nem re- melhető.

Ebbe még akkor sem lehetne bele- nyugodni, ha valóban nem látszana lehetőség a kedvező fordulatra. Az igazság azonban az, hogy — alaposan szemügyre véve a balesetek jellegét — nem kilitástalan megoldást talá- ni a helyzet lényeges javítására.

A vizsgálatok nemegyszer megá- lapították, hogy az üzemi balesetek több mint fele az anyagmozgatás közben történik. A nehéz fizikai munkát igénylő rakodás és belső anyag- mozgatás a legtöbb vállalatnál sok- sok „lelkizés” ellenére még mindig elmaradott. Sok helyen jellemző még a kézi munka, a nyers fizikai erő alkalmazása. Egyes iparágakban a munkások egyharmada csak anyag- mozgattással foglalkozik. Az emberek életének és testi épségének feltéte- mellett ezeknél a vállalatoknál a mun- katemelőkenység színvonala is cseké- vest sürget!

Többször rendeztek már nálunk ki- állítást a szállítás kisgépesítéséről és balesetvédelmi újításokról. Az itt lá- tottak minden alkalommal meggyőz- hették a laikusokat és a szakembereket arról, hogy ahol ösztönit könnyíteni, segíteni, változtatni akarnak, ott ezt nem túl nagy erőfeszítéssel, nem túl nagy költséggel meg is tehetik, és meg is teszik. Ezt bizonyítja az is, hogy

tavaly mintegy 13 ezerrel kevesebb volt az üzemi balesetek száma, mint 1975-ben.

A sok helyen alkalmazott eszközök nagy többsége egyszerű, közülük sok házilag is olcsón elkészíthető megoldá- sokon alapszik. Szinte kivétel nél- küül valamennyire az a jellemző, hogy nemcsak biztonságosabbá, hanem lé- nyegesen könnyebbé és termelékeny- nyebbé teszi a munkát. A hordógör- gető és -fékező berendezés alkalmá- zásával például elejét lehet venni a gyakran előforduló kéz- és lábsérülé- seknek, s ugyanakkor lényegesen gyors- sabbá válik ez a munka. Ehhez ha- sonlóan sok veszély elkerülhető a lánckesztyűk alkalmazásával vagy a hordószállító targoncával, amelyre egy ember könnyűszerrel ráhelyezheti, és rögzítve, biztonságosan szállíthatja a nehéz hordókat a szűk üzemi utakon.

A sabballont szállító és buktató ko- esi használatának jelentőségét köny- nyen megérti az, aki csak valamelyest ismeri ezt a rendkívül veszé- lyes munkát. Sok helyen már alkalmá- zzzák, de még vannak helyek, ahol jelentőségét nem fedezték fel. Foly- tatni lehetne a sort az univerzális — a ládák és kannák továbbítására egy- ránt alkalmas — targoncával, a hidraulikával ellátott kézikocsival, amellyel nemcsak szállíthatók a 3-4 mázsás munkadarabok vagy szersz- amok, hanem fel is emelhetők a munka- padra. Ügyszintén a termékeket több emelet magasságból biztonságosan to- vábbító görgőcsúszdával vagy a léo- csőn járó kézikocsival, nem is szól- va az elektrohidraulikus rakodógör-ről, amellyel 15 perc alatt könnyen, baj nélkül megrakható egy tehergér- kocsi ládákkal hordókkal. Jól ismert eszközökről szoltunk „csak” mindenütt alkalmazni kellene őket.

Miután e célra szükség esetén hit- elt is kérhetnek, miért ne kötnék ösz- sze a két cél szociális és gazdasági feladat megoldását a vállalatok? A cél: a lehető legkisebbre csökkenteni az anyagmozgatás közben bekövet- kezett baleseteket, és megcsökkenteni a rakodás, szállítás, anyagtováb- bítási termelékenységet. Az emberies- ség követelménye és az ésszerű gaz- dasági érdekek találkozása révén mind a két cél elérhető egy és ugyanazon módszerrel. A személyi jövedelme- ket a következő években csak szeré- ny mértékben emelhetjük, de a munkakörülmények erőteljes javításá- ra a föld alól is elő kell teremteni a szükséges összegeket. Főlegmesebből és gondosságból pedig minden meny- nyiségben jutnia kell e célra.

Gyertyános Zoltán

Mozgássérültek szakképzése

A budapesti Maglódi úti Mezőgazdasági Szakmunkásképző Intézet mozgássé- rültek szakképzésével is foglalkozik. A fiatalok a XII. kerület, Gyöngyvirág úti kihelyezett tagozaton gyakorlati foglalkozásokon disz- növénytermesztés, kertpi- tés és virágkötészetet tanulnak.

Képkönn: gyakorlati foglalkozás az üvegházban.

(MTI-fotó: Pintér Márta felvétele — KS)

Vasutas fiatalok vetélkedője

A MÁV debreceni üze- mi KISZ-bizottsága 1981-től a vasútgazgató- ság területén levő KISZ- bizottságok részére sportversenyeket hirde- tett meg. A kétnapos vetél- kedő megnyitójá jú- nius 12-én 15 órakor volt a debreceni MÁV-álla- más nagy oktatótermé- ben. Ezután a részt vevő csapatok (Nyíregyháza, Mátészalka, Püspöklá- dány, Debrecen és Szol- nok) szellemi vetélkedő- jére került sor, melyet ismerkedési est követett. A sportrendezvényeket június 13-án délelőtt rendezték meg a DMVSC-pályán.

A kétnapos rendez- vény célja az volt, hogy a fiatalok megismerjék egymást, az üzemi gazdasági, politikai munkáját.

A versenysorozatban özettedik első a debreceni üzem, második a Nyíregyháza, harmadik Szolnok csapata lett.

SZÉLKERÉK A MEZŐFÖLDÖN

Munkára fogják a szel a Mezőfalvi Me- zőgazdasági Kombinátban, ahol a közelmúlt- ban állították fel a marhalegelőn az első szél- keréket. A Nyíregyházi MEZŐGÉP által ké- szített szélkerék tizenhárom méter magas, és

a szél energiáját alakítja át mechanikus energiává. Több célra lehet alkalmazni — visszaszivattyúzásra, vízátelésre, fűtésre.

(MTI-fotó: Szabó Imre felvétele — KS)

A parkok védelmében

A felelőtlen emberi maga- tartás, nemtörődömség, kö- zömbösség sok fa, több száz négyzetméter zöldfelület pusztulását okozza Debrecen- ben. Esetenként pótolhatatlan veszteséget is jelent egy- egy értékes növény elpusztí- tása. Nagyon sok kellemet- lenséget okoznak a kutyatu- lajdonosok is, akik a parko- kat, játszótérket sétáltatá- sra használják, az érvényben levő tiltó rendelettel ellen- tétben. A károkozások jóvá- tételére fordított összeg más, hasznosabb célra is felhasználható lenne.

A zöldterületek pusztításá- nak csökkentése, illetve megakadályozása érdekében a városi tanács építési és közlekedési osztályának zöldterület-védelmi csoport- ja rendszeres ellenőrzéseket végez. A zöldterület-védelmi örök idén az első negyedé- vben a szabálysértőkkel szemben 279 esetben alkalmá- ztak helyszíni bírságolást, továbbá 141 esetben kezdé- ményeztek szabálysértési el- járást.

A legtöbb szabálysértést a labdarúgó-mérkőzések ide- jén követik el. Sokan az út- test és a járda közötti zöld- területen, a fasorban, a parkerdőben állítják le jár- pusztulását okozza Debrecen- ben. Esetenként pótolhatatlan veszteséget is jelent egy- egy értékes növény elpusztí- tása. Nagyon sok kellemet- lenséget okoznak a kutyatu- lajdonosok is, akik a parko- kat, játszótérket sétáltatá- sra használják, az érvényben levő tiltó rendelettel ellen- tétben. A károkozások jóvá- tételére fordított összeg más, hasznosabb célra is felhasználható lenne.

jén követik el. Sokan az út- test és a járda közötti zöld- területen, a fasorban, a parkerdőben állítják le jár- pusztulását okozza Debrecen- ben. Esetenként pótolhatatlan veszteséget is jelent egy- egy értékes növény elpusztí- tása. Nagyon sok kellemet- lenséget okoznak a kutyatu- lajdonosok is, akik a parko- kat, játszótérket sétáltatá- sra használják, az érvényben levő tiltó rendelettel ellen- tétben. A károkozások jóvá- tételére fordított összeg más, hasznosabb célra is felhasználható lenne.

Sajnálatos tény, hogy el- szaporodtak a városban a hasonló jellegű cselekmé- nyek, sokan nem tekintik értéknek a zöldterületeket, melyek környezetünk sze- bé, tisztábbá tétele érdeké- ben a közvagyonból, gyakran társadalmi összefogással let- tek létrehozva.

Vitathatatlan, hogy a zöld- területek létrehozása sokba kerül, de az is vitathatatlan, hogy az emberi szervezet re- generálódásának legfonto- sabb tényezői a zöldterüle- tek, amit nem lehet értékben kifejezni.

A meglévő és a készülő zöldterületek védelme érde- kében az örök a jövőben is szigorral fognak fellépni a szabálysértőkkel szemben, de kéri a lakosság támoga- tását is.

S. F.

Lehet, hogy szokatlan egészen pontosan meg tud mondani, mikor, milyen rülmények között letéte. Tizenöt éves volt első osztályos az egyik legrangosabb egyetem gimnáziumában. Kiváló felkészült, nagy pedagógus tanárok tanították a matematikát, fizikát, zikát csakúgy, mint a természet és az irodalomtudományt, a tudás legkaptak tőlük, mindent tettek azért, hogy gondkodni megtanítsanak nekünk.

Hogy vallásóra is tunk, az természetes (a korosztályomban még ma is így volt), s itt kezdődött „probléma”. A vallás színvonalá mélyen a tárgy alá maradt. Így lag visszagonolva, az szem, vallásánarunk a tevédt leginkább, meg sem fordult a fej bármelyikünknek is letéte Isten létével csolaban. Oly természetek vette, hogy a mi hasonlón szilárd az ő hogy semmi szükségét érezték az érvelésnek, a győzésnek. Csak köve hogy magoljuk be a történeteit, szereplőit, véte, egyes részeket betürint. Otost a kaphatott több passzust tudott feladni a szent könyvből. történt hetenként kétban. A többin pedig is kedtünk a csillagos égmikrovilág titkaival...

Mindez a Debrecen pártbizottság egyik ülevenedett fel az emlétemben. Nem véletlenül szent az iskolában ideológiai nevelésről, nézet-formálásról volt áttekintve azt, hogyan tek előre e téren a debni oktatási intézmény MSZMP Központi Bizgának 1972 júniusában tartott ülése óta. Ez ülésen ugyanis az államtatás fejlesztésének fetairól született határ amely többek között mondja: „Az iskolának tevékenységével önálló tiv, kezdeményező, személyiségeket kell ne. Meg kell alapozni tanuló világnézetét; a cialista magatartás erveinek megismertetés és a gyermeki, tanuló, gatói közösségekben gyakorlásával kell elind a felnövekvő nemzedék jait a szocialista emváltás útján.”

A határozat — s későbbi rendelkezések pontjainak többségét a lami szerveknek kell örözniük, az ideológiai, nézeti nevelés milye azonban a párt, a pártvek számára is elsősor fontos kérdés.

Tizenöt éves

Milyen a világnézet-lógiai nevelés a debri iskolákban? A válaszon sablonosan is mehetne adni: „általában „de akadnak még pmák” stb. Annyi bizto KB-határozat óta eltelenc év alatt a színvonal tétlenül emelkedett, többől is. Nagyon sokat példaul, hogy a gyedöntött többsége manmár az iskoláskor előtdába jár, s így gyakorl tizenhárom-tizenöt éve hathat rá az oktatási mények nevelése. Az óban a gyerekek nem „nak”, csak éppen vkapnak arra a számkérdésre, ami a világra dalkozás korszakában fogalmazódik bennük. S mindegy, hogy ezek a szok mesék, babonák delmek talajáról szának-e vagy a tudó eredményeire támasnak. Az óvodában bonvilágképre alapozva azután az általános isban már ismereteket kő a középiskolákban boncolgatni, elemezni a gok mély értelmét is. zépfokú oktatás három latipusában más és mnyezők könnyítik, illet

A brigád naplója

Brigádnaplót nézegetek, a Markusovszky brigádét a Hajdú-Bihar megyei Tanács Kórház járóbeteg-rendelésének röntgenosztályán. Szokásos vállalások, dokumentumok. Fényképek, a kollektiva életét, szakmai versenyeit megörökítők. A lapok között egy szerződés fénymásolata. Az eredetijét a huszonnégy tagú, többségében asszonybrigád költötte 1974-ben a Zrínyi Ilona Gyermekotthonra.

kat volt velünk, gyerekeinkkel. Hol babát kapott, hol órát. Elhatároztuk, hogy betétkönyvet nyitunk neki. Apránként gyűjtjük, s ha majd nagykorú lesz, megkapja.”

M. azóta megnőtt, elkerült Debrecenből egy másik otthonba. A brigád az összegyűlt pénzt gyámi fenntartásos betétkönyvbe tette, s a napokban átadta a városi tanács gyámügyi osztályán, ahol M. nagykorúságáig őrzik. A tanácsi fiókban őrzött betétkönyv összege apránként gyűlt össze. Amikor M. majd kézhez kapja, tudni fogja: „pótmamától” kaptá, a szeretet mellé, útravalóul.

A közösség közben, az egészségügyi integráció folytán átalakult, tagjai szétszóródtak. M-et nem akarták idegenekre bízni. A volt brigádtagok azóta is leveleznek vele. Ha tehetik, meglátogatják. „Ragaszkodunk hozzá. Kedves, alkalmaszodó gyerek”.

(Ferencfalvi Éva)

Az asszonyok elhatározták, patronálják M-et, mindaddig, amíg az otthon lakója. A szerződés mellett szép arcú, mosolygós kislány fényképe. És a napló, amely az M-hez fűződő kapcsolatáról szól. Közös kirándulásokról, gyermeknapifagyaltozásról, az egy-egy családnál töltött hetvegekről, állatkerti sétáról, karácsonyról, vásárlásokról. Hol ilyen, hol olyan betűkkel írt sorok, aszerint, hogy M. éppen kinél vendégeskedett. „Kis vadóc volt, de nagyon megszerettük. So-

Megjegyzések egy tévedéshez

A képen édesanyja karján ülő kislány születése óta nem vitatható: Az édesanyát és kislányát ábrázoló fényképpel az egész oldal és az adott cikk hangulatát kívánatos fokozni, színesíteni, anélkül, hogy tudta volna: kiket ábrázol a fotó. Arra gondolt, hogy egy anyának és lányának fényképe érzelmileg mindenképpen olyan hatásos, mint az olvasóra, hogy segít szeretettel, örömmel fogadni a családban a kislányt is.

A szerkesztő jó szándéka nem vitatható: Az édesanyát és kislányát ábrázoló fényképpel az egész oldal és az adott cikk hangulatát kívánatos fokozni, színesíteni, anélkül, hogy tudta volna: kiket ábrázol a fotó. Arra gondolt, hogy egy anyának és lányának fényképe érzelmileg mindenképpen olyan hatásos, mint az olvasóra, hogy segít szeretettel, örömmel fogadni a családban a kislányt is.

Az írás és kép együttes közlése azonban alkalmas arra, hogy rossz színben tüntesse fel az adott családot, mintha esetleg ott sem fogadták volna szeretettel és szívesen a kis jövevényét. Eről szó sincs, az év első újszülöttjeként érkezett kislányt a Makó családban szeretettel fogadták.

Miután a kép és cikk közlése félreértésre adhatott okot, és alkalmat a kötelességeknek érdemtelenül bántani a család tagjait, ezért harmadszor is közreadjuk a kislány és édesanyja fényképét mintegy kiigazítás-ként, egyúttal a szülők elnézését kérve a téves közleményért.

Erre nem számított...

A győztes henteslegény

A vállalat mintaboltjának irodájában beszélgetek Wágner Sándorral.

Nemrégiben jött át ide, erre a munkahelyre az úgynevezett exportcsontozóból, mivel kicsit megfáradt az ottani munkában. Kérte, hogy helyezték polti munkakörbe, az immár hentes szakmunkás-képesítéssel rendelkező szőke, göndör hajú fiút. Szívesen teljesítették kérését, hiszen nemrégiben hírnevet szerzett a Hajdú-Bihar megyei Állatforgalmi és Húsiipari Vállalatnak. Gyórtól rendezték meg a szakma kiváló tanulója országos versenyt döntőjét. A hentes szakmában Wágner Sanyi az első helyet szerezte meg.

Nyilvánvaló, hogy beszélgetésünk témája elsősorban a győri verseny volt.

— Az Irinyi János Élelmi-szeripari Szakközépiskolában és Szakmunkásképző Intézetben és a vállalatnál tanultam a szakmát — mondja, miközben leveszi a fejéről a fehér sapkát. — Kiváló tanárok és szakmunkások közé kerültem, így jól elsajátíthattam a szakmát. A háromnapos győri versenyre egy másik társammal, Szabó Jánossal mentünk, aki szintén nem vallott szégyent: országos harmadik lett. Előbb elméleti kérdésekre kellett válaszolni, úgy érzem, sikerült mindegyikre jól felelni.

— Biztál a felkészültségedben a verseny előtt?

— Arra nem gondoltam, hogy az elsők között végezhetek, de úgy érzem, nagyon hátul sem fejezem be a versenyt. Ugy gondoltam, a középmezőnyben leszek. Mint említettem, az elmélet nagyon jól sikerült, a gyakorlat is a várakozástól eltérően, úgy „jött be”, ahogy álmodni sem mertem. A pontok

A kiváló ifjú szakmunkás munka közben (Fotó: Nagy Gábor)

összesítésénél én lepődtem meg a legjobban, amikor kihirdették, hogy 54,8 ponttal enyém a győzelem. Igaz, csak hajszállal előztem meg a másodikat, akinek 54,7 pontja volt.

— Nehéz volt kivívni az elsőséget?

— Utólag visszagondolva az eseményekre, nagyon nem is mérlegetem, hogy mi a nehéz, és mi nem. Végeztem a dolgomat. A környezet kicsit szokatlan volt számomra, de ezek az akadályok is megbirkóztam.

— Hogyan fogadták a hírt, hogy diadalmaszkodtál — itt-hon, az iskolában és a munkahelyeden?

— Mirfendenki gratulált, a tanárok is örültek az ered-

ménynek. Persze volt olyan is, aki hihetetlennek tartotta az egészet... Nem mondom, én magam is nagy örömmel nyugtáztam, hogy az eredeti időpontnál egy hónappal hamarabb kapom meg a szakmunkás-képesítésemet.

— A vállalat mintaboltjában új feladatok várnak rád. Egyik napról a másikra kereskedő vált belőled.

— Kétségtelen, hogy itt más a munka, de nekem könnyebbnek tűnik. Reggel 6-ra jövünk dolgozni, 2-ig tartunk nyitva. Az eladótársaim befogadtak maguk közé, a vezető is megértő, jó főnök. Most tanulom a vevőkkel való kapcsolatteremtés fortélyát, és egyre jobban megszeretem ezt a feladatot.

Elmondott még annyit magáról, hogy tizenhét éves. Eddig kollégiumban lakott, de nyártól mindennap bejár a húsboltba lakhelyéről, Újlétáról.

És még valami fontosat: az első helyezettek felkínált jutalomlehetőségek közül ő egy kétételes külföldi utat választott. Megérdemelten utazhat júliusban Wágner Sándor a Német Demokratikus Köztársaságba — nyaralni, pihenni.

K. D. P.

Bent a csőben...

Erő-próba

Az elmúlt hét második felében rendezte meg a fegyveres erők és testületek tevékeny közreműködésével a KISZ Hajdú-Bihar megyei Bizottsága és a megyei Ifjú Gárda-parancsnokság a X. megyei Ifjú Gárda-szemlét. A Vekeri-tó környékén rendezett erőpróbán bizonyulniuk kellett a fiatalok szellemi, fizikai erőnlétére. A kétnapos kerékpáros és gyalogos harci túra minden egyes állomásán más versenyszámban kellett megmérkőzniük, a politikai ismeretektől a lövészetig, az egészségügyi ismeretektől a polgári tudnivalóig különböző feladatokkal kellett megbirkóznunk. Kis képiportunk ezek egy-egy pillanatát örökítette meg.

Ki tud a politikai kérdésekre pontosan válaszolni?

Cél a tűz! (Nagy Gábor felvételei)

Szerenád... Szerenád?

Nem tudom, mióta szokás, de tudom, hogy jó két és fél évtizede már mi is összeváltunk érettségi tájkán, ballagás után, hogy éjszaka, ablakok alatt közös énekkel vegyük búcsút legkedvesebb tanárainktól, s tudomás szerint így cselekedtek az előttünk járó generációk is ki tudja, már mióta.

Bérházi lakásban, egy nagy lakóegység közepén lakva nem is csodálkozom hát, hogy ilyenkor, tanév végén itt is, ott is felhangzanak a jól ismert dallamok késő este, sőt éjjel körül a környező házak ablakai alatt ott, ahol pedagógusok laknak: „Mi búcsúzzunk és elmegyünk, a mi időnk lejárt...”

Minden évben ki is nézek ilyenkor az ablakon, és meghallgatom a búcsúzó diákok szerenádóját, mert egy kicsit hajdani érettségiző magam búcsúzásra jut eszembe, ámbar sok mindent hallottam az utóbbi években ezekről a diákszerenádókról, hogy állítólag leállították, hogy nem engedélyezett dolog, meg ilyesmiket. Magam nem tudom, hogy van ez, véleményem szerint kivánok mellette vagy ellene nyilvánítani. Mint tényt írom: a búcsúzó diákok évről évre rázendítnek a tanárok ablaka alatt.

Ami engem ebben foglalkoztat, az inkább az ilyen éjszakerenádok hogyanja. Azt kezdem meg-megfigyelni ugyanis, hogy ellentétben azokkal, amiként mi mentünk (lopakodva, egymást lepiszszelve) tanáraink ablakai alá, mostanában mindez egyre nagyobb zajjal történik.

Távol álljon tőlem, hogy „bezzeg a mi időnkben...” érveket emlegetsek, csak megkérdezem: a kedves tanárnak szóló figyelmesség-e az, ha a környék lakói nem a szépen betamult kórushangra, hanem a lökdösődő, röhögő gyülekezésekre, poénkodásokra ébrednek.

A napokban például kerek tíz percig hangoskodtak egy ilyen búcsúzó osztály fiai és lányai egy közeli ablak alatt. Már mindenki ébren volt a környéken, mikor végre felszendült a nem kevés hibával előadott búcsúszerenád, aztán még néhány más dal, de közben is be-bezengett a vox humanába egy-egy fülsértő röhögés, egy-egy megjegyzés. Ilyenek: „Tanárnő, tessék már kinézni, mert mindjárt elalszom” — az ezt kísérvő vihoggal. Bizony örömteli esemény volt, amikor odábbálltak. Nem hiszem, hogy búcsúzkodhat pedagógiai művével ezen osztály tanára. (Talán ezért is nem fogadták szerenádjukat.)

Azóta elcsendesedtek ismét az éjszakai, s két dolog gondolkodtatott el. Az egyik, hogy nem tudom, engedélyezve van-e avagy nincs a diákszerenádózás, de azt igen, hogy nem kötelező. Nem kényszeríti őket senki sem. A másik, hogy ha már gyakorlat ez, s az egymást váltó diákgenerációk nem adták át egymásnak, akkor igazán lehetne egy osztályfőnöki óra tárgya még az alsóbb évfolyamok valamelyikén az ezzel kapcsolatos illemszabályok megsűgása. Annak, hogy ha már szerenádót adnak, akkor fejelemzetten, kulturáltan tegyék, amikor eljön a búcsú pillanata, mert a tanárnak egyáltalán nem kedvezkedés, ha lármás, fejelemzetlen ifjak zendítenek rá ablaka alatt (s egyiknek-másiknak még a kétdécis cseresznyepálinkás üveg is kiáll a zsebéből), inkább szégyen a zomszédok előtt.

Hornyák András

A szocialista emberre válás útján

Lehet, hogy szokatlan, de egészen pontosan meg tudom mondani, mikor, milyen körülmények között lettem ateista. Tizenöt éves voltam, első osztályos az ország egyik legrangosabb egyházi gimnáziumában. Kiválóan felkészült, nagy pedagógiai tudású tanárok tanították nekünk a matematikát, a fizikát csakúgy, mint a történelmet és az irodalmat. A tudományt, a tudás legjavát kaptuk tőlük, mindent megtettek azért, hogy gondolkodni megtanítsanak bennünket.

Hogy vallásóra is járunk, az természetes (az én korosztályomban még másutt is az volt), s itt kezdődött a „probléma”. A vallás tanítás színvonala mélyen a többi tárgy alatt maradt. Így utólag visszagondolva, azt hiszem, vallásóránk abban tévedett leginkább, hogy meg sem fordult a fejében, bármelyikünknek is lehetne kétségei Isten létével kapcsolatban. Oly természetesnek vette, hogy a mi hitünk hasonlóan szilárd az övéhez, hogy semmi szükségét nem érezték az érvelésnek, a meggyőzésnek. Csak követelték, hogy magoljuk be a Biblia történeteit, szereplőinek nevét, egyes részeket betű szerinti östöt az kaphatott, aki több passzussal tudott felmondani a szent könyvből. Ez történt hetenként két órában. A többin pedig ismerkedtünk a csillagos ég és a mikrovilág titkaival...

Mindez a Debrecen városi pártbizottság egyik ülésén eleve eldőlt fel az emlékeztetőben. Nem véletlenül, hiszen az iskolákban folyó ideológiai nevelésről, világnézet-formálásról volt szó, áttekintve azt, hogyan léptek előre e téren a debreceni oktatási intézmények az MSZMP Központi Bizottságának 1972 júniusában megtartott ülése óta. Ezen az ülésen ugyanis az állami oktatás fejlesztésének feladatairól született határozat, amely többek között kimondja: „Az iskolának egész tevékenységével önálló, aktív, kezdeményező, alkotó személyiségeket kell nevelnie. Meg kell alapoznia a tanulók világnézetét; a szocialista magatartás erkölcsi elveinek megismertetésével és a gyermeki, tanulói, hallgatói közösségeken belüli gyakorlásával kell elindítani a felnövekvő nemzedék tagjait a szocialista emberre válás útján.”

A határozat — s később az állami rendelkezések — pontjainak többségét az állami szerveknek kell ellenőrizniük, az ideológiai, világnézet-nevelés milyensége azonban a párt, a pártiszervek számára is elsődrendűen fontos kérdés.

Tizenöt éven át

Milyen a világnézet-ideológiai nevelés a debreceni iskolákban? A választ nagyon sablonosan is meg lehetne adni: „általában jó”, „de akadnak még problémák” stb. Annyi biztos, a KB-határozat óta eltelt kilenc év alatt a színvonal feltehetően emelkedett, több okból is. Nagyon sokat jelent például, hogy a gyerekek döntő többsége manapság már az iskoláskor előtt óvodába jár, s így gyakorlatilag tizenhárom-tizenöt éven át hathat rá az oktatási intézmények nevelése. Az óvodában a gyerekek nem „tanulnak”, csak éppen választ kapnak arra a számtalan kérdésre, ami a világra csodálkozás korszakában megfogalmazódik bennük. S nem mindegy, hogy ezek a válaszok mesék, babonák, hiedelmek talajáról származnak-e vagy a tudomány eredményeire támaszkodnak. Az óvodában bontakozó világlétre alapozva lehet azután az általános iskolában már ismereteket közölni, a középiskolákban pedig boncolgatni, elemezni a dolgok mély értelmét is. A középfokú oktatás három iskolatípusában más és más tényezők könnyítik, illetve ne-

hezítik a világnézet-nevelést. A gimnazisták tudása mélyebb, sokoldalúbb, erre lehet építeni. A szakközépiskolákban maga a tananyag szűkebb (elgondolkodtató például, hogy két iskolát kivéve biológiát egyáltalán nem tanítanak). A szakmunkásképzőben pedig szinte minimális az általános műveltségi anyag. A két utóbbi intézményben viszont a terheléssel, az üzemmel, a munkásokkal való kapcsolat sokkal szorosabb, ezt ki lehet használni az emberformáló tevékenységben is.

Minden nevelő feladata

A pozitívumok közé tartozik, hogy Debrecenben az iskolákban nem jelent gondot a kellőképpen felkészült szaktanárok foglalkoztatása. Nincsenek képesítés nélküli nevelők, adott esetben inkább az a probléma, hogy még az alsó tagozatos napköziben is elég szép számmal dolgoznak egyetemista pedagógusok. (Ez nemcsak luxus, hanem a gyerekek számára sem jó, hiszen az egyetemen nem tanítanak kisiskolás-módszertant.)

Általánosságban a pedagógusok politikai-ideológiai felkészültsége is jónak mondható, hiszen a diplomával középfokú politikai végzettséget is szereznek. Ez azonban még csak papírforma, az ismeretek önmagukban keveset érnek. A továbbképzéseknek, a marxizmus-leninizmus esti egyetem bármelyik tagozata elvégzésének is csak akkor van a befektetett energiával arányos haszna, ha a tanítókat, tanárokat be-

le tudják építeni szaktárgyuk oktatásába. Ha nem mondják azt, hogy az ideológiai nevelés az osztályfőnök és a világnézetünk alapjait tanító kolléga feladata.

Szó sincs róla, mintha ennek a veszélye tömegesen fenyegetne — de akad a debreceni pedagógusok között is olyan, aki úgy vélekedik: nekem megvan a szaktárgyam, én azzal foglalkozom, nincs időm rá, hogy például a napi politikai eseményeket figyelemmel kísérjem, s ha a gyerekek arra kíváncsiak, akkor néhány percet szánjak az őket érdeklő dolgok magyarázására. Leadom az órát, s ezzel teljesítettem a kötelességemet.

A pedagógus is ember, napjainkban élő ember, természetes, hogy azok a negatívumok, szemléletbeli hibák a nevelők körében is felfedezhetők, amelyek a társadalom más rétegeiben tapasztalhatók. Adódhat cinizmus, közömbösség, lehet nacionalizmus vagy kozmopolitizmus, kispolgáriság és anyagiasság pedagógusok körében is. Szinte a legtöbb tantestületben megtalálhatók azok, akik minden társadalmi munkát elvállalnak, lelkiismeretesen végeznek, s velük szemben azok, akik minden munkára azonnal jelentkeznék — amivel pénz lehet keresni.

Mindezek a dolgok nem maradnak hatástalanok a gyerekekre sem, akik mindig árgus szemmel figyelik nevelőik magatartását. S ha az nincs szinkronban azzal, amit az órán mondanak, tanítanak, súlyukat vesztik a szavak, hitelüket az erkölcsi intelmek, s tekintély nélkül válik maga a tanár. Tekintély nélkül pedig fiatolokra hatni lehetetlenség.

És a család?

Az elmondottak és még nagyon sok minden miatt rendkívül fontos, hogy a világnézet-nevelés frontvonalában álló pedagógusok maguk mellett felvertezzek legyének.

Az iskola állami intézmény — a család olyan egysége a társadalomnak, amelyre közvetlen módon nemigen tudunk hatni, holott az emberformálás nagy feladatából legalább akkora rész hárul rá, mint az intézményekre. Tény, hogy a mai iskolás gyerekek szülei már maguk is ebben a rendszerben nőttek fel, állami iskolába jártak, tehát a kettős nevelésnek azokról a problémáiról, amelyeket egy-két évtizeddel ezelőtt még joggal emlegettünk, ma már nem beszélhetünk. Vannak azonban más problémák.

Ide tartozik az, hogy Debrecenben az iskolás gyerekeknek, fiataloknak mintegy negyede csonka, felbomlott családban él, és ez általában megviseli a kisgyereket vagy serdülő lelkivilágát. Sok az alkoholist szülő, ennek káros hatását nem kell eszmélni. Igen sok viszont a becsületesen dolgozó és gondolkodó szülő, aki mindenképpen jól akar a gyerekeknek — csak éppen nem a helyes módot választja.

A legnagyobb problémának viszont azt a magatartásformát érzem, amely az utóbbi időkben ösztönei divattá vált jelenséggé nyilvánul meg a családban. Pannaszokunk és szidunk mindent, mindenkit megmondolatlannul. A gyerekek otthon csak azt hallják, hogy milyen „nyomorult meló”, és mégsem fizetnek érte eléggé; annak van igaza, aki lazslál, csal; az boldogul a mai világban; a főnökeink mind tehetségtelen karrieristák, akik nap nap után ostoba utasításokat adnak; az üzletben nem lehet tisztességes árut kapni. Bezzeg Nyugaton minden van, ott megbecsülik a jó munkást. És így tovább, és így tovább. Ezt kapja a gyerek desszertként a vacsora mellé, s aztán, amikor

egyszer komolyan beszélünk vele, csodálkozunk és bosszankodunk, hogy nem akarja elhinni: mi szeretjük a munkánkat, tudjuk értékelni azt a fejlődést, ami hazánkban végbement, s nincs az a pénz, amiért hajlandók lennének Nyugaton élni...

Kétségtelen, hogy a családok egy részében vallásos világnézet is él, s a szülők egyikeznek a gyereket is ilyen szemléletben nevelni. A fentebbieket azonban súlyosabb gondnak tartom, amél is inkább, mivel az ilyen megmondolatlán kijelentések, véleményalkotások a családi körön kívül, utcán, gyakorlati idő alatt megismert munkahelyen is sokan erősítik.

A gyerek ideálokat keres

A gyerekek, a serdülő ideálokat és eszményképeket keresnek. Ha mi felelőtlen szavainkkal lerombolunk mindent, amit tulajdonképpen agyagnak, szépnek érzünk, akkor a gyerek másutt fog keresni, mert neki ideál kell! Ha más nincs, hát galériázér.

A téma, amit a városi pártbizottság két részletben tárgyalt, rendkívül sokrétű, hatalmas. Egyfolytában lehetne beszélni róla napokon keresztül, s akkor se érnénk a végére. Már csak azért sem, mert ahány gyerek, annyiféle, másként reagál a szavakra, hatásokra. Ha a világnézetét akarjuk formálni, nem lehet általánosságban tenni, hanem mindig személy szerint hozzá kell szólni.

És — visszatérve a bevezetőben említett személyes példához: sohasem szabad természetesen venni, hogy a mai gyerekek ateisták, materialisták, szocialista erkölcsiségűek. Mindegyiküket külön meg kell győzni, mert csak így fogja magának is érezni azt a világnézetet, amelyet beleplántálni igyekeztünk.

Nagy Zsuzsa

A Debreceni fúvósötös: Fodor Gábor, Gellén László, Maruzsa János, Koós Gábor, Gőmőri Attila

Nehezen nyíló ajtók

TÍZÉVES A DEBRECENI FÚVÓSÖTÖS

Részlet a Hajdú-bihari Napló 1971. június 13-i zenekritikájából: „Úgy érzem, nemcsak a Hazafias Népfront Kossuth utcai klubját zsúfolásig megtöltő zenebarátoknak jelentett komoly művészi élményt a Debreceni fúvósötös bemutatkozó hangversenye. Szélesebb körben is jó volna ezt az együttest megismertetni, ifjúsági hangversenyektől a felnőttek bérleti koncertjeiig. A nagyzenekartól a kamarazenekaron át eljutottunk a fúvósötös kisebb együtteséig úgy, hogy a művészek mind debreceniek. A hangszerez zene különböző ágainak egymás mellett, a megfelelő arányokban való propagálása nagyban hozzásegít a zene iránt érdeklődőket a széles körű tájékozódáshoz, zenei műveltségük differenciálódásához.”

Straky Tibor tíz évvel ezelőtti köszöntő sorai tele vannak feltételes módban fogalmazott mondatokkal. Mintha írójuk a bemutatkozás feletti öröme ellenére sem bízott volna abban, hogy a körülmények hosszabb távon is az együttes működését segítik majd. Szerencsére aggodalma nem volt megalapozott — de sajnos, valamit mégis megsejtett a jövőből. Abból tudniillik, hogy a Debreceni fúvósötös tíz év múlva is fennáll és létezik, de az eltelt évtized nem hozta el számára a várható kivirágzást.

Talán ünneprontásnak tűnik ez a megállapítás a jubileum kapcsán, hiszen ilyenkor általában az eredményeket, a sikereket szokás számba venni. Kétségtelenül kellemesebb feladat lenne ez most is, de akkor távol kerülne az együttes jelenének és lehetőségének tárgyilagos megítélésétől. Ezzel pedig senkinek sem használnánk. Hiányérzetünk ugyanis nem az együttes játéktudásának, képességeinek, törekvéseinek értékelésekor támad. Hanem az eddig megtett útnak, a felépések mennyiségének és minőségének mérlegelésekor. Véleményünk szerint ugyanis a tíz év alatt a Debreceni fúvósötös nem jutott a felkészültségének, tehetségének megfelelő számú és rangú játéklehetőséghez; többre, jobbra lenne képes, mint ahol jelenleg tart.

Hogy miért nem? A kérdés nem kerülhető meg, pedig a válasz meghaladja e cikk lehetőségeinek határait. Ezért csak néhány okot érthetünk. Például azt, hogy amióta az otthoni társasági kamarazenéléseket a gépzene hallgatása váltotta fel, azóta — mert nem elég látványosak — nincs kellő vonzereje a kis létszámú előadócsoportoknak, s így a fúvósötösöknek sem. Pedig rugalmasabban, könnyebben és olcsóbban mozgathatók, mint a nagyzenekarok, tehát a hangversenyrendező szerveknek is érdemes volna jobban figyelni rájuk.

A másik ok a koncertszervezés sajátos magyar mechanizmusa. Magyarországon ugyanis nincsenek menedzserek, impresszáriók; ha egy önkéntes társulás be akar kerülni a zenei vérkeringésbe, akkor mindent magának kell intéznie: szervezni, közvetíteni, levelezni, ajánlkozni — márpedig a zenész mégiscsak

zenész, akinek elsődlegesen nem ez volna a feladata. Ráadásul ha az illető vidéki zenész, akkor ötszörösen nehéz a dolga, ismervé a magyar kulturális élet Budapest-centrikusságát. Nem a fellépés lenne a gond a Zeneakadémián — mondják erről a Debreceni fúvósötös tagjai —, hanem a meghívás. El sem jutnak addig a lehetőségig, hogy képességeik megmértecsenek e legrangosabb zenei bemutatkozó fórumon. Rádió? Televízió? Hangfelvétel? Filharmoniai országos program? Túl messze vannak a tütől ahhoz, hogy ilyemire gondolhassanak.

Ha most úgy tűnik, hogy afféle provinciális panasznapot akarunk tartani a fúvósötös jubileuma ürügyén, akkor magunkat kell okolnunk a cikk szándékunktól eltérő mentéért. Tényeket akartunk közölni csupán, úgy, ahogyan az együttes mindenféle önsajnálattal nélkül tudomásul veszi őket. Talán kissé túlságosan is természetesen tartva a helyzetet. Hobbij, kiegészítő, felüdítő ténykedés tudniillik az egyébként hivatásként a Debreceni MÁV Filharmonikusok Zenekarában muzsikáló tagoknak a kamarazenélés, de például olyan körülmények között, amikor nem tudni előre, hogy mikor lesz a következő fellépés, nagyon nehéz összetartani bármilyen társulást.

Nem mondják, nem mondhatják persze azt, hogy a tíz év nyomtalanul telt el. Az Országos Filharmonia helyi kirendeltsége és a Kőlcsey Művelődési Központ jövőtől a megyében már ismerik nevüket, sőt cserekapcsolatok révén Szovjet-Litvániába és Romániába is eljutottak. Sok ifjúsági koncertet adtak, rendszeresen járnak rendhagyó énekórákra, tehát kivesszik részüket a zenei ismeretterjesztésből. Szerepeltek nagyzenekari bérleti hangversenyeken is, s a következő évadra minden eddiginél több — 21 — ifjúsági bérleti hangversenyre szerződötték őket a Filharmonia.

Nem kevés ez sem, de ök úgy érzik, hogy sokkal többre lennének képesek. Való igaz, ha eddig valahol kopogtattak, nem találtak zárt ajtókat, de az is az igazsághoz tartozik, hogy ezek az ajtók maguktól nem nyíltak ki. Kopogtatnak hát, hiszen együtt voltak eddig is, akkor is, ha volt fellépés, és akkor is, ha nem. A Debreceni fúvósötös — Gőmőri Attila (klarinét), Gellén László (oboa), Koós Gábor (fagott), Maruzsa János (kürt), Fodor Gábor (fuvola) és a koncertjeiken közreműködő Halász Ildikó zongoraművész — május végén az újabb tíz évnek szóló optimizmussal és kedvvel adott jubileumi házi hangversenyt a barátok, kollégák, támogatók öröme a MÁV Filharmonikusok székházában. Műsorukat — amelyen a fúvósötös dalom klasszikus és modern darabjai mellett saját átirataik szerepeltek — összel a nagyközönségnek is szeretnék bemutatni, s ezzel a lendülettel kezdeni az újabb, tizenegyedik évadot.

Turi Gábor

A HÉT FILMJEI

Már címe alapján — **Fogadó az Örök Világosságához** — születesen az, aki túljár a máséjtelmes kalandozatok, korszik eszén. A történetet Mol-tümös izgalmatok ígér a hénár Gál Péter írta, a filmet a mozikba kerülő színes Bán Róbert rendezte, a fő-új magyar film. A tét: ki szerepeket Fülöp Zsigmond,

Hernádi Judit, Törőcsik Mari, Lukács Sándor, Szacsavay László alakítják.

Vetítik: Apolló délelőtt június 20—21., Meteor 18—21., Vig délelőtt 22—24., délután 18—21.

A Katjusát a mai fiatalok már csak a történelemkönyvből vagy filmekből ismerik. A **Hét különleges megbízott** című színes, szinkronizált szovjet film a sorozatvető prototípusának egy olyan példányáról szól, amely a második világháború elején a németek megszállta területen maradt, a folyó mélyére süllyedve. Egy élsportolóból álló különleges osztag vállalkozik a fegyver visszaszerzésére. Megkezdődik a verseny: ki ér hamarabb a Katjusához.

Vetítik: Apolló délelőtt 22—24., Horváth Árpád 21., Meteor 22—24., Vig délelőtt 20—21.

Fogadó az Örök Világosságához

HÁZ

2 szoba-összkomfortos, jószal házm 600 négyzet...

APRÓHIRDETESEK

Azonall beköltözhető, 50 négyzetméteres szövetkezi lakás eladó...

Jó állapotban levő

Wartburg friss műszaki-vel sűrűsödött eladó...

ÉPÍTJÜK OTTHONUNKAT!

KORSZERŰ ÉPÍTŐANYAGOK A LAKÁSÉPÍTÉSBEN

címmel kiállítást rendez a Kelet-magyarországi TŰZÉP Vállalat...

Hatodik h...

a D DMVSC-C

Csepel, 1500 néző, vezette DMVSC: Szűcs I. - K...

Az első izgalmas esemé a DMVSC kapuja előtt adott...

Fordulás után növelve volna elonyt a Debrec...

ATLÉTIKA

Tizeneg a területi ifj

Debrecenben rendezték az ifjú atléták területi bajnokis...

Nők. 100 m: 1. Varga (DU) 12.6...

A női 100 m gátfutásban Judit (középen) már az e...

LAKÁS

Szövetkezeti két és fél szobás, központi fűtésű ház...

HÁZASSÁG

39 éves, 156 cm magas, sötétszőke, önhidán...

KULTÚRIK

Festményt veszek... János jeligére a kiadóba.

JÁRMŰ

4 éves Wartburg de Luxe olcsón eladó...

ÁLLÁS

Lakoson gyermekgondozást vállalko 2 éves kortól...

GÁLA-CSÜTÖRTÖK MINDEN FÉRFI- ÉS NŐI SZANDÁLT MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN 20%-os engedménnyel árusítunk

Dolgozókat alkalmaznak Pályázatot hirdetünk egy fő díszítővezető munkakörre...

AZ MGM PÁLYÁZATOT HIRDET KALORIKUS GÉPÉSZETI MUNKAKÖRRE...

GYÁSZHÍREK Mélyen megrendülve, szomorú szívvel tudatjuk...

EXPRESSZ Lefkovic u. 125. számú ház sűrűsödött eladó...

Eladó személygépkocsitehergépkocsi utánfutó...

Mélyen megrendülve, szomorú szívvel tudatjuk, hogy felejtethetetlenül jó férjem...

viker csütörtöki akció DEBRECENBEN Ma az UNIÓ ÁRUHÁZ NAPICIKK-OSZTÁLYÁN...

Az Ötödik utca 33. sz. 300 négyzetű építési ingatlan eladó...

Mélyen megrendülve tudatjuk mindazokkal, akik szeretnek, nagynéném és jó rokonunk...

Igazgatói titkárnó munkakör betöltésére pályázatot hirdetünk „Ipari vállalat” jeligére a kiadóba.

A Hajdúszoboszlói Építő- és Vegyipari Szövetkezet könnyűipari üzemébe felvételre keres legalább 5 éves gyakorlattal rendelkező szakembert...

Mélyen megrendülve tudatjuk mindazokkal, akik szeretnek, nagynéném és jó rokonunk...

Mélyen megrendülve tudatjuk mindazokkal, akik szeretnek, nagynéném és jó rokonunk...

